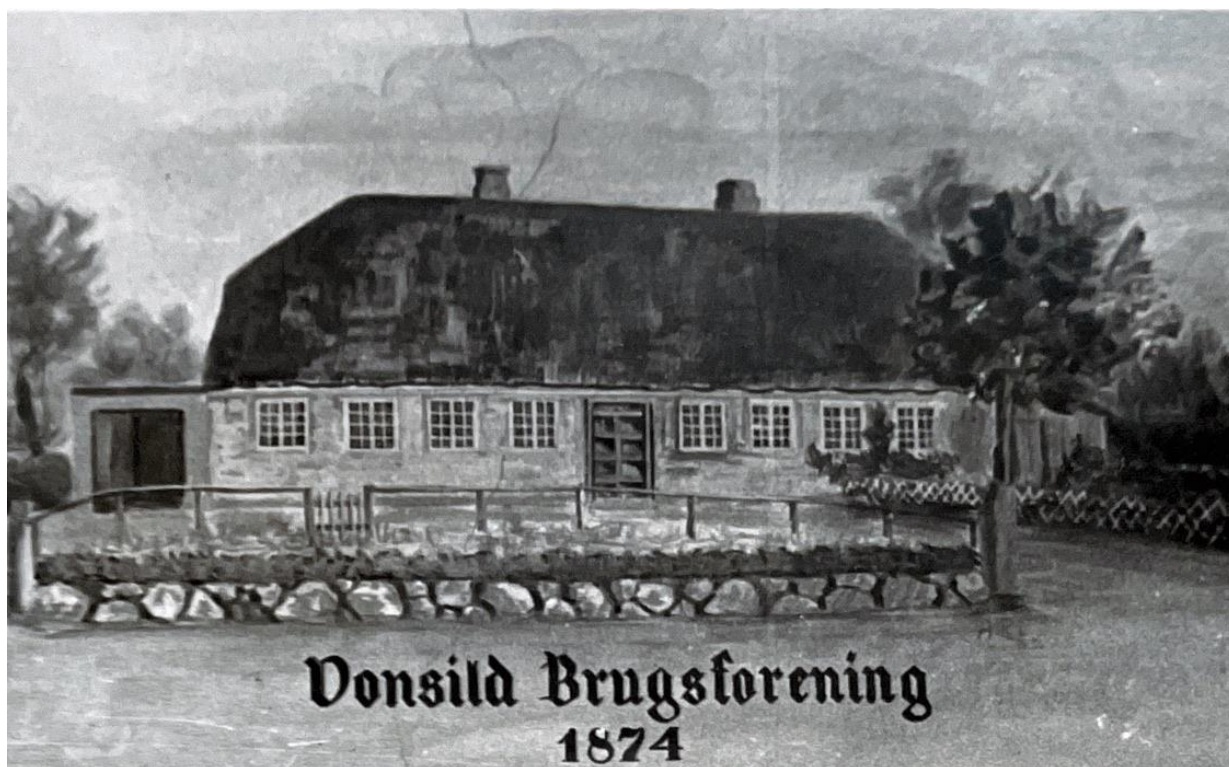

Vonsild Brugsforenings Historie

Andelsbevægelsen og Brugsforeningerne

Ordet andelsbevægelse er en ren dansk betegnelse for det internationale ord "Co operation", og andelsbevægelsen benytter da også benævnelsen Co operation i internationale sammenhænge. Derfor er det nødvendigt at gøre sig forskellene mellem andelsbevægelse og kooperativ klar. I international målestok er et kooperativ en sammenslutning af enkeltpersoner eller organisationer, der gennem fælles indsats søger at bedre vilkårene for de deltagende medlemmer under iagttagelse af en række principper, hvor den demokratiske ret er hovedhjørnestenen – én person én stemme uanset indskuddet.

Dermed er andelsbevægelsen med sine andelsslagterier, andelsmejerier, forsikringsselskaber m.v. i international målestok kooperativ. Ligesom andelsselskaber som indkøbsforeninger, der også har de demokratiske spilleregler samt det ene mål at opnå en forbedring af de deltagendes situation. Således har andelsbevægelse og kooperativ samme udspring og samme nære mål: At yde service eller højne de deltagendes levestandard. Arbejderkooperationen har imidlertid ifølge sit idégrundlag som højere mål at ændre ved de fundamentale økonomiske sammenhænge i samfundet, hvad andelsbevægelsen aldrig har haft.

Den første brugsforening åbner i Thisted i 1866. Brugsforeningerne breder sig ud over landet. Arbejder brugserne i København slutter sig sammen i HB, der med tiden bliver den største butikskæde. Brugsforeningerne under andelsbevægelsen er samlet i FDB. I 1973 bliver HB og FDB slået sammen.

Pastor Sonnes Brugsforening

Ideen om brugsforeninger begynder i England omkring 1820'erne. I Tyskland bliver idéen taget op i 1850'erne og udvikler sig til en omfattende brugsforeningsbevægelse under borgerskabets ledelse. Den første levedygtige brugsforening i Danmark opstår i Thisted. I 1866 starter den 49-årige pastor H. Chr. Sonne Thisted kjøbstads Arbejderforening. Den nye forenings målsætning er kort og klar i vedtægterne fra 1. juli i 1866: "Foreningens formål er ved frivillige bidrag af medlemmerne at danne et fond, for at sætte dem i stand til et fordelagtigere indkøb af livsfornødenheder."

Men ud over denne jordnære økonomiske opgave, har H. Chr. Sonne også andre formål i tankerne: "Formålet er at hæve den i borgerlige henseende lavere stillede, afhængige og trykkede del af befolkningen til et højere sædeligt, intellektuelt og socialt trin, og derved til en hæderligere plads i samfundet." H. Chr. Sonne er ikke bange for at bruge ordet "socialisme" i forbindelse med Arbejderforeningens virksomhed. Grundliggende er det hans ønske at hæve de nederste dele i befolkningen op til en ligeværdig position i forhold til andre befolkningslag.

Gennem fællesindkøb opnås rabatter, og varerne kan sælges noget billigere end hos købmanden. Medlemmerne betaler et beskedent indmeldelsesgebyr og i tilfælde af overskud fordeles det.

Arbejderforeningen i Thisted viser sig at være levedygtig, og bliver et eksempel til efterfølgelse over hele landet i sidste halvdel af 1860'erne.

Den første Brugs i Vonsild

Ikke mange år efter at den første Brugs i 1866 er dannet i Thisted, tager 6 gårdmand fra Vonsild, den 18 maj 1874 initiativ til den første brugsforening i Vonsild.

Foreningen åbner butik i lejede lokaler, i et hus der tilhørte gårdejer Jes P. Hansen. Huset lå omtrent, hvor parkeringspladsen til den nuværende butik ligger. Uddeleren dengang var Carl M. Salling og den første bestyrelsesformand var H.P. Holm.

I 1912 købte foreningen huset for et beløb på 8.500 kr.

50 år senere, hvor uddeleren hedder O.C. Bjerg, var pladsen blevet for trang, og grundstenen til en ny butik på 120 kvm. blev nedlagt.

Butikken lå helt ud til Vonsildvej og blev, da bilerne efterhånden kom, ofte påkørt.

Det bliver bedre og bedre i Vonsild

*I Vonsild by en brugs lå
Ved vejen, som går lidt skrå.
Den brugs var både pæn og ny
Og pynted´ svært i Vonsild by.
Men og en kro der lå for sand.
Den solgte øl og sodavand.
En folkevogn ved kroen stod
Med kræfter i et hvert ledemod.
Chaufføren selv i kroen sad
Og fik en øl og noget mad.
Derpå han gik ud til sin bil
Og kørte væk med megen il.
Men da nu vejen gik på skrå,
Han brugsen ikke agted´ på, men kørte
gennem rudens glas.
Uddeleren sa´: "Hva´ be´ har?
Nå det får gå for denne gang,
For en´ gang er jo ingen gang.
Så gik der otte dage vel.
Og brugsen stod der – atter hel.
Men snart det blev en dårlig skik.
En dag der kom en stor Buick,
fo´r ind i stuen med et brag,
der næsten lød som dommedag.
En Limousine der også kom,
Den væltede butikken om.*

*En dag gik ud af kroens dør
Til kølevognen en chauffør.
Han kørte med et vældigt bus
Mod brugsen, så der lå et hus.
Det bli´r ensformigt dette her.
Nu må i ellers godt la´ væ´r.
Vi må ha´ flyttet væk vor kro
Derfra vist kommer den uro.
Men krofar sa´: "Flyt brugsen væk,
Den er jo alle bilers skræk."*

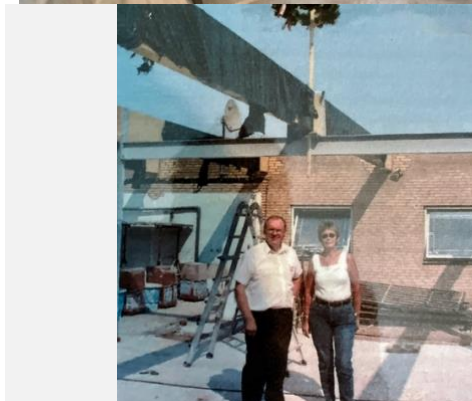

Dog blev den stående og i 1956 udvidede man og fik delvis selvbetjening. Fire år senere rundede man den første million i omsætning. 18. juli 1968 åbnede uddeler Anders Hansen og bestyrelsesformand Jørgen Jacobsen et nyt supermarked på 430 kvm. med slagterafdeling, hvor den nuværende butik ligger, og i 1978 var der igen rejsegilde på en udvidelse på 400 kvm.

Frem til at butikkens 125 års jubilæum, er der sket en stor udvikling. Fra en butik i lejede lokaler med en årsomsætning på 20.000 rigsdaler, til et supermarked på 1037 kvm. med delikatesser, postekspedition samt medicinudlevering og med en omsætning på over 40 mill. Kr. om året.

I 2002 påbegynder man atter en udvidelse, som står færdig i 2003, samtidig med at der installeres et OK tankanlæg.
I forbindelse med denne udvidelse, udvides P-pladsen ligeledes.

Etableringen af et OK tankanlæg, var dog ikke sådan lige at gå til. Det krævede 10 års kamp, som betød at daværende uddeler Jens Foged fik mange knubs fra de lokale, som klart mente at det var helt skævt at etablere et sådant anlæg, da der i forvejen lå et Hydro Texaco anlæg i byen.

Igen i 2009 beslutter bestyrelsen sammen med daværende uddeler Kjeld Mohr Nielsen at ombygge og renovere butikken. Det giver umiddelbart en del udfordringer for kunderne, men ombygningen lykkes uden at det nævneværdigt kan mærkes på omsætningen.

Daværende souschef Ingrid Sørensen ved godt, hvorfor kunderne fra et stort område vælger SuperBrugsen Vonsild som indkøbssted. Det skyldes butikkens meget gode ry på økologi, slagter- og delikatesseafdeling samt frugt- og grøntafdeling. Daværende slagtermester Thomas Møller kan på daværende bryste sig af, at han står bag den eneste betjente slagterafdeling i hele Kolding-området.

I starten af 2010 lykkedes det at genrejse Dagli 'Brugsen Sdr. Bjert, som på daværende er en filial i Vonsild Brugsforening. Butikken har været hårdt udfordret, efter at der i området kom en Rema 1000 op at stå. Men med uddeler Allan Jørgensen og souschef Christina Prisholm ved roret kommer der atter gang i butikken.

2010 bliver ligeledes året, hvor Vonsild Brugsforening vælger at fusionere med Hejls Brugsforening, hvilket betyder at Dagli´ Brugsen i Hejls lægges ind under Vonsild Brugsforening.

Det betyder samtidig at bestyrelsen ændres, så der indgår medlemmer fra tidligere Hejls Brugsforening.

Desværre viser det sig at konkurrencen bliver for hård for Dagli´ Brugsen i Bjert, hvilket betyder at bestyrelsen sammen med direktionen i 2015 beslutter at lukke butikken og frasælge bygningen.

2015 er ligeledes året, hvor bestyrelsen ser sig nødsaget til at afskedige Jens Sørensen, som derved bliver den uddeler som har været hos os i kortest tid.

Bestyrelsen vælger efterfølgende at kontakte Ingrid Sørensen, som overtager stillingen som uddeler i september 2015.

Det bliver således med Ingrid Sørensen ved roret, at bestyrelsen i 2016 vælger at foretage en større opdatering af Super Brugsen i Vonsild.

Det indebærer at vi udvider slagter og delikatesseafdelingen, og samtidig får vi installeret helt nyt køleanlæg.

Vi har gennem flere år haft et freon-anlæg, som på det tidspunkt har været det mest almindelige i butikkerne. Men anlægget er nedslidt, samtidig med at vi jo også er nødt til at tænke fremad i forhold til miljøet.

Derfor får vi installeret et stort CO2-anlæg, som drifter hele den nyindrettede butik.

Da det er vigtigt at vi hele tiden kan følge med udviklingen, og samtidig skal kunne indfri og fastholde vores kunder og medlemmer, vælger bestyrelsen igen i 2020 at opdatere vores butikker.

I Vonsild udvider vi med 800 m², som fordeler sig på butik, lager samt en professionel pakkeshop.

Vi vælger ligeledes at afsætte plads til en bager, hvor vi indgår aftale med Gertz Bageri.

Det viser sig at være en rigtig god investering.

Butikken og den nye bager falder i god jord hos vore kunder og medlemmer.

Dagli ´ Brugsen i Hejls, trænger ligeledes til at blive opdateret, så her lægger vi planen til at få nyt tag på bygningen samtidig med at vi får opdateret selve butikken med nyt loft og ny belysning.

I 2023 er der således udearealet som står for tur. Vi restaurere hele den forreste parkeringsplads, da den er meget nedslidt.

Ved samme lejlighed får vi opsat lade standere til El-biler, da der jo ikke er tvivl om at fremtiden ligger der, og at der derfor vil komme flere og flere kunder til som gerne vil kunne lade, imens de får klaret handelen.

Vi er nu fremme ved 2024, hvor vi fejrer Vonsild Brugsforenings 150 år ´s jubilæum.

Uddelere fra 1874 – 2024

C.M. Salling	1874 – 1888
H.P. Ravn	1888 – 1901
O.C. Bjerg	1901 – 1951
Anders Hansen	1951 – 1980
Jens Foged	1980 – 2007
Kjeld Mohr Nielsen	2007 – 2014
Jens Sørensen	2014 – 2015
Ingrid Sørensen	2015 –

Formænd fra 1874 – 2024

H.P. Holm	1874 – 1877
J.V. Jørgensen	1877 – 1880
N. Tingleff	1880 – 1883 (1892 – 1895)
H.P. Wyff	1883 – 1886 (1900 – 1901)
M.J. Hugger	1886 – 1892 (1901 – 1925)
Carl Skov	1895 – 1900
N. Nielsen	1925 – 1938
P.M. Mathiesen	1939 – 1949
Arne Hansen	1949 – 1963
Jørgen Jacobsen	1963 – 1978
Sv. Aage Mathiesen	1978 – 1984
Georg Sandholdt	1984 – 1989
Jørgen Pedersen	1989 – 1995
Gunhild Krigslund	1995 – 2016
Finn Hansen	2016 – 2024